

Erzsébet liget

Ferenc József hitvesének, Erzsébet királynénak 1898. szeptember 10-én bekövetkezett halála után Magyarországon bontakozott ki legerőteljesebben az Erzsébet-kultusz. 1898. november 19-én Darányi Ignác földművelésügyi miniszter „Erzsébet királyné- emlékfák” ültetésére biztatott: „Erzsébet a természet szépségeinek csodálója volt, emlékét fák millióinak kell hirdetnie.” A miniszter 71544/1898-as számon kiadott FM rendeletében szabályozta a telepítést meghatározó kereteket. Megfontolandó tanácsokkal szolgált a telepítendő fánemekre, és azok ligetbeli elhelyezésére vonatkozóan is: „az ültetendő fák közt méltóan foglalhatnának helyet a leboruló koronájú fák, minők a szomorúfűz, kőris és szomorú bükk: ép úgy a megdicsőült Királyné kedvenc fái: a tölgyek és a fenyők, valamint az egyéb hosszú életű fák fajai.” Darányi külön rendelkezett az elültetett fák megjelöléséről – az „Erzsébet királyné emlékfái” feliratú táblákkal –, „hogy azokat mindenki gondozásban részesítse, bántalmazástól megkímélve”. A faültetési mozgalom nem volt ismeretlen a lakosság számára, hiszen 1896-ban, Magyarország ezeréves fenn állásának emlékét ekkor már „millenáris emlékfák milli- ója őrzi s hirdeti, akként a megdicsőült Királyné nevében ültetett emlékfáknak milliója legyen őrzője s hirdetője a nemzet hálás kegyeletének”. A felhívásra 1899 júliusáig milliók mozdultak meg országszerte: „2 787 418 db Erzsébet emlékfá, cserje és bokor vert gyökeret a magyar földben”. Az Erzsébet királyné iránti tisztelet motiválta a Rába-szabályozó társulatot is, mely során emléket állított a tragikus sorsú királynénak: „a Földművelési M. Kir. Miniszter Úr felhívásának megfelelően Erzsébet királyné ligeteket létesít és emlékfákat ültet”. Az Erzsébet ligetek jelenleg is megtalálhatók az Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság működési területén, ebből három a Rába folyó mellett: az egyik a nicki gátnál (a felügyelői lakás mellett). A ligeteket kb. 200-300 m² -es föld-platóra építették, közepén betonból készült talpas emlékoszlopot helyeztek el. Az emlékoszlop köré tíz fát ültettek (fenyőt, platánt, tölgyet és hársfát). A ligetet a gátőrök gondozták. 1952-ben, a Rákosi-korszak idején szigorú utasítást kapott a Győri Árvízvédelmi és Folyamszabályozási Hivatal vezetője az Országos Árvízvédelmi és Folyamszabályozási Hivataltól, azonnal semmisíttesse meg ezeket a „burzsoá” maradványokat! A hasonlóan gondolkodó győri hivatal utasítását azonban nem hajtották végre a szakaszmérnökök, akik az emlékhely közelében alkalmas helyen elásatták az emlékoszlopokat, majd jelentették, hogy a terhelő bizonyítékokat összetörték és a folyóba dobták. Az ellenőrzés mindent rendben talált. Néhány év múlva, az 1960-as évek elején – amikor már enyhült a politikai helyzet – keresni kezdték az emlékoszlopokat, és elítélték azokat, akik megsemmisítették. A gátőrök – ugyanazok, akik 1952-ben is ott dolgoztak – pontosan tudták, hol ásták el annak idején a keresett műtárgyakat. S mivel már nem kellett megtorlástól tartaniuk, előszedték és visszaállították eredeti helyére, mely a mai napig látható. Az oszlop derékba tört fát ábrázol, melyen a következő felirat olvasható: „Erzsébet Királyné Liget 1898